

Συλλογή της Νομολογίας

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 10ης Απριλίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Επείγουσα προδικαστική διαδικασία – Άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διεθνής δικαιοδοσία σε θέματα γονικής μέριμνας – Επιμέλεια του τέκνου – Κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 – Άρθρα 8, 10 και 13 – Έννοια της “συνήθους διαμονής” του τέκνου – Απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους σχετικά με τον τόπο διαμονής του τέκνου – Παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση – Αρμοδιότητα σε περίπτωση απαγωγής τέκνου»

Στην υπόθεση C-85/18 PPU,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Judecătoria Oradea (πρωτοδικείο της Oradea, Ρουμανία) με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Φεβρουαρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

CV

κατά

DU,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, C. G. Fernlund, A. Arabadjiev, S. Rodin (εισηγητή) και E. Regan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη το αίτημα του Προέδρου του Δικαστηρίου της 20ής Φεβρουαρίου 2018, σύμφωνα με το άρθρο 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, με αντικείμενο να εξεταστεί η αναγκαιότητα υπαγωγής της υπό κρίση αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στην επείγουσα διαδικασία,

έχοντας υπόψη την απόφαση του πρώτου τμήματος της 28ης Φεβρουαρίου 2018 να υπαχθεί η εν λόγω αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην εν λόγω διαδικασία,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

Διάταξη

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ 2003, L 338, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των CV και DU, γονέων ανηλίκου τέκνου, με αντικείμενο τον καθορισμό του τόπου διαμονής του τελευταίου και την καταβολή διατροφής για τη συντήρησή του.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Η Σύμβαση για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, η οποία συνάφθηκε στη Χάγη στις 25 Οκτωβρίου 1980 (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1980), έχει ιδίως ως σκοπό, όπως προκύπτει από το προοίμιό της, την προστασία των παιδιών, σε διεθνές επίπεδο, από τις επιβλαβείς συνέπειες ενδεχόμενης παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης και την καθιέρωση διαδικασιών για τη διασφάλιση της άμεσης επιστροφής του παιδιού στο κράτος της συνήθους διαμονής του. Η Σύμβαση αυτή έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 4 Το άρθρο 3 της Σύμβασης αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Η μετακίνηση ή η κατακράτηση παιδιού θεωρούνται παράνομες:

- α) εφόσον έγιναν κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας, αναγνωρισμένου σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οργάνωση, είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του και
- β) το δικαίωμα αυτό ησκέιτο πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή της κατακράτησης, ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά.

Το δικαίωμα επιμέλειας που αναφέρεται στην περίπτωση α) μπορεί να απορρέει, ιδίως, είτε απευθείας από το νόμο είτε από δικαστική ή διοικητική απόφαση είτε από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο αυτού του κράτους.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 2201/2003

- 5 Οι αιτιολογικές σκέψεις 12 και 17 του κανονισμού 2201/2003 έχουν ως εξής:

«(12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

[...]

(17) Σε περίπτωση παράνομης μετακινήσεως ή κατακρατήσεως παιδιού, η επιστροφή του θα πρέπει να επιτυγχάνεται αμελλητί, και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει η σύμβαση της Χάγης [του 1980] όπως συμπληρώνεται με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, και ειδικότερα του άρθρου 11. [...]

6 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, που επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου, σε αστικές υποθέσεις που αφορούν:

α) το διαζύγιο, το δικαστικό χωρισμό ή την ακύρωση του γάμου των συζύγων·

β) την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

2. Οι υποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο β', αφορούν ιδίως:

α) το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας·

[...]

3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

[...]

ε) στις υποχρεώσεις διατροφής·

[...]

7 Το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

[...]

7) Ο όρος “γονική μέριμνα” περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από το νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία όσον αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού. Ειδικότερα ο όρος περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας.

8) Ο όρος “δικαιούχος γονικής μέριμνας” προσδιορίζει κάθε πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα παιδιού.

9) Ο όρος “δικαίωμα επιμέλειας” περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν τη φροντίδα για το πρόσωπο του παιδιού, και ειδικότερα το δικαίωμα αποφάσεως καθορισμού του τόπου διαμονής του.

[...]

- 11) Ο όρος “παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού” σημαίνει τη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού:
- α) εφόσον γίνονται κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση ή από το νόμο ή από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του·
- και
- β) με την επιφύλαξη ότι το δικαίωμα αυτό ασκείται πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή θα είχε ασκηθεί κατ’ αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Η επιμέλεια θεωρείται ότι ασκείται από κοινού όταν ο ένας από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας δεν μπορεί, σύμφωνα με απόφαση ή απευθείας από το νόμο, να αποφασίζει για τον τόπο διαμονής του παιδιού χωρίς τη συγκατάθεση άλλου δικαιούχου της γονικής μέριμνας.»
- 8 Το άρθρο 8 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενική δικαιοδοσία», προβλέπει τα εξής:
- «1. Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.»
2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει τις διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 12.»
- 9 Το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003, που φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητα σε περίπτωση απαγωγής παιδιού», ορίζει τα εξής:
- «Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης του παιδιού, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του διατηρούν την αρμοδιότητά τους έως ότου το παιδί έχει αποκτήσει συνήθη [διαμονή] σε άλλο κράτος μέλος, και
- α) κάθε πρόσωπο, ίδρυμα ή οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας έχει συγκατατεθεί στη μετακίνηση ή κατακράτηση
- ή
- β) το παιδί έχει διαμείνει σε αυτό το άλλο κράτος μέλος για περίοδο τουλάχιστον ενός έτους αφότου το πρόσωπο, το ίδρυμα ή οιαδήποτε άλλη οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει τον τόπο στον οποίο ευρίσκεται το παιδί και το παιδί έχει ενταχθεί στο νέο περιβάλλον του, συντρέχει δε μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:
 - i) εντός ενός έτους αφότου ο δικαιούχος της επιμέλειας γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει τον τόπο στον οποίο ευρίσκεται το παιδί, δεν έχει υποβληθεί αίτηση επιστροφής ενώπιον των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους στο οποίο έχει μετακινηθεί ή κατακρατείται το παιδί,
 - ii) έχει ανακληθεί αίτηση επιστροφής την οποία υπέβαλε ο δικαιούχος της επιμέλειας, και δεν έχει υποβληθεί νέα αίτηση εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο σημείο i),
 - iii) έχει περατωθεί υπόθεση ενώπιον δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 7,
 - iv) τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του έχουν εκδώσει απόφαση για επιμέλεια που δεν συνεπάγεται την επιστροφή του παιδιού.»

- 10 Το άρθρο 11 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επιστροφή του παιδιού», ορίζει τα εξής:

«1. Όταν ένα φυσικό πρόσωπο, ίδρυμα ή οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας προσφεύγει στις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους προκειμένου να εκδοθεί, βάσει της Συμβάσεως της Χάγης [του 1980], απόφαση για την επιστροφή του παιδιού το οποίο μετακινήθηκε ή κατακρατείται παρανόμως σε κράτος μέλος διάφορο του κράτους μέλους όπου το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση, ισχύουν οι παράγραφοι 2 έως 8.

[...]

3. Το δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται αίτησης επιστροφής ενός παιδιού, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, ενεργεί αμέσως στα πλαίσια της διαδικασίας σχετικά με την αίτηση, χρησιμοποιώντας τις πλέον σύντομες διαδικασίες τις οποίες προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

Ανεξάρτητα από το προηγούμενο εδάφιο, το δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του το αργότερο έξι εβδομάδες από την ενώπιόν του κατάθεση της αίτησης, εκτός αν αυτό καθίσταται αδύνατο λόγω εξαιρετικών περιστάσεων.

[...]»

- 11 Το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητα βασιζόμενη στην παρουσία του παιδιού», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Όταν δεν μπορεί να διαπιστωθεί η συνήθης διαμονή του παιδιού και δεν μπορεί να προσδιορισθεί η αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 12, αρμόδια είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το παιδί».

Ο κανονισμός (ΕΚ) 4/2009

- 12 Ο κανονισμός (ΕΚ) 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής (ΕΕ 2009, L 7, σ. 1), εφαρμόζεται, κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 1, «στις υποχρεώσεις διατροφής που απορρέουν από οικογενειακές σχέσεις ή σχέσεις συγγένειας, γάμου ή αγχιστείας».

- 13 Το άρθρο 3 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», έχει ως εξής:

«Σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής στα κράτη μέλη, δικαιοδοσία έχει:

[...]

δ) το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το δίκαιό του για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με τη γονική μέριμνα, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η διεθνής δικαιοδοσία βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός των διαδίκων».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι CV και DU, Ρουμάνοι υπήκοοι, αποτελούσαν άγαμο ζεύγος που συμβίωνε στην Πορτογαλία. Οι ανωτέρω απέκτησαν τέκνο, το οποίο γεννήθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2010 στο εν λόγω κράτος μέλος. Ο υιός τους έχει πορτογαλική ιθαγένεια.

- 15 Τον Ιούλιο του 2015 οι γονείς χώρισαν. Η μητέρα, DU, εγκατέλειψε την κοινή εστία. Το τέκνο τους συνέχισε να ζει με τον πατέρα, CV.
- 16 Κατόπιν αυτού του χωρισμού, οι γονείς άσκησαν, σύμφωνα με το πορτογαλικό δίκαιο, από κοινού γονική μέριμνα η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα καθορισμού του τόπου διαμονής του τέκνου.
- 17 Στις 11 Απριλίου 2016, η μητέρα υπέβαλε αίτηση ενώπιον πορτογαλικού δικαστηρίου ζητώντας την επιμέλεια του τέκνου της.
- 18 Στις 25 Απριλίου 2016, ο πατέρας εγκατέλειψε την Πορτογαλία και μετέβη στη Ρουμανία παίρνοντας μαζί του τον υιό του, χωρίς τη συγκατάθεση της μητέρας.
- 19 Με προσωρινή απόφαση της 15ης Ιουλίου 2016, το επιληφθέν πορτογαλικό δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση της μητέρας αναθέτοντάς της την επιμέλεια του τέκνου της.
- 20 Στις 4 Απριλίου 2017, η μητέρα προσέφυγε ενώπιον των αρμόδιων ρουμανικών δικαστηρίων ζητώντας την επιστροφή του τέκνου της βάσει της Σύμβασης της Χάγης του 1980. Ως εκ τούτου, το Tribunalul București (πρωτοδικείο Βουκουρεστίου, Ρουμανία) κλήθηκε να αποφανθεί επί υπόθεσης με αντικείμενο διεθνή απαγωγή τέκνου.
- 21 Εν συνεχεία, το εν λόγω δικαστήριο, στο πλαίσιο πολιτικής δίκης, διέταξε την επιστροφή του τέκνου στην Πορτογαλία, για τον λόγο ότι το κράτος μέλος αυτό έπρεπε να θεωρηθεί κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε με απόφαση του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου, Ρουμανία), της 16ης Αυγούστου 2017, το οποίο έκρινε ότι η Ρουμανία δεν μπορούσε να θεωρηθεί κράτος μέλος διαμονής του τέκνου, δεδομένης της παράνομης μετακίνησης του τελευταίου από την Πορτογαλία προς τη Ρουμανία.
- 22 Παρά τη διαδικασία αυτή, στις 21 Απριλίου 2017 ο πατέρας άσκησε αγωγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Judecătoria Oradea (πρωτοδικείου της Oradea, Ρουμανία), ζητώντας να οριστεί ως τόπος διαμονής του τέκνου ο τόπος κατοικίας του ιδίου στη Ρουμανία και να καταδικαστεί η μητέρα του τέκνου στην καταβολή διατροφής καθώς και στα δικαστικά έξοδα.
- 23 Συναφώς, ο CV εκθέτει μεταξύ άλλων ότι, από τη στιγμή που εγκατέλειψε την κοινή εστία, η DU επισκέπτεται σποραδικά μόνον το τέκνο, χωρίς να συμβάλει ούτε στη συντήρηση ούτε στην εκπαίδευσή του. Τούτο ισχύει και τώρα, καθόσον η DU περιορίζεται– κατ’ αυτόν– σε μία τηλεφωνική επικοινωνία τον μήνα με το τέκνο τους.
- 24 Αμυνόμενη, η DU ζητεί την απόρριψη της αγωγής και προβάλλει, δυνάμει του άρθρου 132 του ρουμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας του αιτούντος δικαστηρίου, επικαλούμενη το άρθρο 8 του κανονισμού 2201/2003 και το γεγονός ότι τα αρμόδια ρουμανικά δικαστήρια που επιλήφθηκαν υπόθεσης απαγωγής τέκνου αποφάνθηκαν, με τις προαναφερθείσες αποφάσεις, ότι το τέκνο τους είχε τη νόμιμη κατοικία του στην Πορτογαλία.
- 25 Μετά την προβολή αυτής της ένστασης έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας, ο πατέρας ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας της «συνήθους διαμονής» του τέκνου, ως έχει, κατ’ ουσίαν, στο άρθρο 8 του κανονισμού 2201/2003.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι πρέπει καταρχάς να εξεταστεί η ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας που προέβαλε η μητέρα του τέκνου και ότι, προκειμένου να αποφανθεί σχετικώς, είναι αναγκαία η προσφυγή στην εν λόγω έννοια της «συνήθους διαμονής».

- 27 Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι κατά την ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη της διαφοράς της κύριας δίκης το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του στον τόπο κατοικίας του πατέρα του, στην πόλη Oradea της Ρουμανίας, τα αρμόδια ρουμανικά δικαστήρια είχαν διαπιστώσει, με τις αποφάσεις που προαναφέρθηκαν στη σκέψη 21 της παρούσας διάταξης, ότι η μετακίνηση αυτού του τέκνου από την Πορτογαλία προς τη Ρουμανία ήταν παράνομη και ότι ο τόπος της συνήθους διαμονής του βρισκόταν στην Πορτογαλία.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Judecătoria Oradea (πρωτοδικείο της Oradea) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει ο όρος “συνήθης διαμονή”, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η συνήθης αυτή διαμονή αντιστοιχεί στον τόπο όπου το τέκνο έχει σε ορισμένο βαθμό ενσωματωθεί σε ένα κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, ανεξάρτητα από την ύπαρξη δικαστικής απόφασης εκδοθείσας σε άλλο κράτος μέλος, μετά τη μετακόμιση του τέκνου με τον πατέρα του στο έδαφος του κράτους όπου ο ανήλικος έχει ενσωματωθεί σε αυτό το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον; Ή, σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 13 του κανονισμού 2201/2003, οι οποίες κατοχυρώνουν τη βασιζόμενη στην παρουσία του τέκνου διεθνή δικαιοδοσία;
- 2) Το γεγονός ότι ο ανήλικος έχει την ιθαγένεια του κράτους μέλους όπου έχει εγκατασταθεί με τον πατέρα του, υπό συνθήκες υπό τις οποίες οι γονείς του έχουν μόνον τη ρουμανική ιθαγένεια, είναι κρίσιμο για τον προσδιορισμό της συνήθους διαμονής;»

Επί της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας

- 29 Με υπόμνημα της 20ής Φεβρουαρίου 2018, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ζήτησε από το τμήμα που ορίζεται προς τον σκοπό αυτό, δηλαδή το πρώτο τμήμα, να εξετάσει αν είναι αναγκαίο να υπαχθεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής απόφασης στην επείγουσα διαδικασία.
- 30 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η έκδοση της απόφασής του επείγει στις περιπτώσεις μετακίνησης τέκνου, ιδίως όταν ο χωρισμός τέκνου από τον γονέα ενδέχεται να διαταράξει ή να θίξει τις μεταξύ τους σχέσεις, υφιστάμενες ή μελλοντικές, και να προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, σκέψη 39).
- 31 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το συγκεκριμένο τέκνο, ηλικίας επτά ετών, ζει με τον πατέρα του στη Ρουμανία εδώ και σχεδόν δύο χρόνια και έχει αποχωριστεί από τη μητέρα του, η οποία διαμένει στην Πορτογαλία. Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι τα αρμόδια ρουμανικά δικαστήρια, που επιλήφθηκαν υπόθεσης διεθνούς απαγωγής τέκνου κατά την έννοια της Σύμβασης της Χάγης του 1980, διαπίστωσαν, με αμετάκλητη απόφαση, τον παράνομο χαρακτήρα της μετακίνησης του τέκνου από την Πορτογαλία προς τη Ρουμανία. Διευκρινίζει επίσης ότι ο CV προέβαλε ενώπιόν του ότι η DU έχει απλώς μηνιαία τηλεφωνική επαφή με το τέκνο τους.
- 32 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και λαμβανομένου υπόψη ότι η ηλικία το τέκνου είναι κρίσιμη για τη διάπλυσή του, η παράταση της υφιστάμενης κατάστασης θα μπορούσε να βλάψει σοβαρά, αν όχι ανεπανόρθωτα, τη σχέση του ανήλικου τέκνου με τη μητέρα του. Εκτός αυτού, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, το τέκνο έχει ήδη ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στο κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον εντός του κράτους μέλους της τωρινής διαμονής του, η παράταση της εν λόγω κατάστασης θα μπορούσε να υπονομεύσει περαιτέρω την ενσωμάτωσή του στο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον σε περίπτωση ενδεχόμενης επιστροφής του στην Πορτογαλία (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, σκέψη 40).

- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το πρώτο τμήμα αποφάσισε, στις 28 Φεβρουαρίου 2018, κατόπιν πρότασης του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να υπαγάγει την υπό κρίση υπόθεση στην επείγουσα διαδικασία.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 34 Κατά το άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν ερώτημα που υποβάλλεται με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι ταυτόσημο με ερώτημα επί του οποίου το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, όταν η απάντηση σε τέτοιο ερώτημα μπορεί να συναχθεί σαφώς από τη νομολογία ή όταν δεν υπάρχει καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την απάντηση που προσήκει στο υποβληθέν με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ερώτημα, το Δικαστήριο, κατόπιν πρότασης του εισηγητή δικαστή και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί οποτεδήποτε να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.
- 35 Η ως άνω διάταξη έχει εφαρμογή στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής παραπομπής.
- 36 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι το γεγονός ότι, από τυπικής άποψης, ένα εθνικό δικαστήριο διατύπωσε προδικαστικό ερώτημα αναφερόμενο αποκλειστικώς σε ορισμένες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που μπορεί να του είναι χρήσιμα για την εκδίκαση της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί, ασχέτως του αν στα ερωτήματά του γίνεται μνεία αυτών των διατάξεων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 2016, *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, σκέψη 43, καθώς και της 15ης Φεβρουαρίου 2017, *W και V*, C-499/15, EU:C:2017:118, σκέψη 45).
- 37 Συναφώς, η απάντηση του Δικαστηρίου στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να παράσχει στο τελευταίο τη δυνατότητα να αποφανθεί επί της ένστασης έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας που προέβαλε η DU βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού 2201/2003, δεδομένου ότι η εξέταση της ένστασης αυτής πρέπει, κατά το εν λόγω δικαστήριο, να προηγηθεί της εξέτασης των λοιπών ενστάσεων και της εξέτασης επί της ουσίας.
- 38 Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώνεται ότι, καταρχάς, στην υπόθεση της κύριας δίκης πρόκειται για παράνομη μετακίνηση τέκνου, κατά την έννοια του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της Σύμβασης της Χάγης του 1980, και του άρθρου 2, σημείο 11, του κανονισμού 2201/2003.
- 39 Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι ο παράνομος χαρακτήρας της μετακίνησης ή κατακράτησης τέκνου, που ορίζεται κατά παρεμφερή τρόπο στις δύο διατάξεις, στοιχειοθετείται όταν συντρέχει μετακίνηση ή κατακράτηση τέκνου κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση, εκ του νόμου ή από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του (βλ. απόφαση της 8ης Ιουνίου 2017, *OL*, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, σκέψη 36).
- 40 Εν προκειμένω, το τέκνο στην υπόθεση της κύριας δίκης μετακινήθηκε στη Ρουμανία από τον πατέρα του χωρίς τη συγκατάθεση της μητέρας του, κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας που είχε ανατεθεί από κοινού στους γονείς σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την μετακίνηση, δηλαδή τη Δημοκρατία της Πορτογαλίας. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι τα ρουμανικά δικαστήρια, τα οποία επιλήφθηκαν αιτήματος, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 11 του κανονισμού 2201/2003, για την έκδοση αποφάσεως βάσει της Σύμβασης της Χάγης του 1980 προκειμένου να επιτευχθεί η επιστροφή του εν λόγω τέκνου, επιβεβαίωσαν, με απόφαση η οποία έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, τον παράνομο χαρακτήρα της εν λόγω μετακίνησης, διατάσσοντας την επιστροφή του τέκνου στην Πορτογαλία.
- 41 Επομένως, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, η διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους επί θεμάτων γονικής μέριμνας τέκνου που μετακινείται παράνομα δεν πρέπει να καθοριστεί βάσει του κανόνα γενικής δικαιοδοσίας του άρθρου 8, παράγραφος 1, του

κανονισμού 2201/2003, στον οποίο παραπέμπουν τα προδικαστικά ερωτήματα και ο οποίος αφορά τις περιπτώσεις νόμιμης μετακίνησης σε άλλο κράτος μέλος (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, *Mercredi*, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, σκέψη 42).

- 42 Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, ο κανόνας της γενικής δικαιοδοσίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου εφαρμόζεται με την επιφύλαξη, ιδίως, των διατάξεων του άρθρου 10 του κανονισμού αυτού, το οποίο προβλέπει ειδικό κανόνα σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης τέκνου.
- 43 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν αποκλειστικά την ερμηνεία του κανονισμού 2201/2003, ενώ από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά όχι μόνον τη γονική μέριμνα αλλά και τις υποχρεώσεις διατροφής, οι οποίες, δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 3, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.
- 44 Επομένως, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε με τη σκέψη 36 της παρούσας διάταξης, τα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να αναδιατυπωθούν ώστε να καλύπτουν το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003, σχετικά με την αρμοδιότητα σε περίπτωση απαγωγής τέκνου, και το άρθρο 3 του κανονισμού 4/2009, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής.
- 45 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003 και το άρθρο 3 του κανονισμού 4/2009 έχουν την έννοια ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο έχει μετακινηθεί παράνομως το ανήλικο τέκνο από τον ένα γονέα έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφαινούνται επί αίτησης του γονέα αυτού σχετικά με το δικαίωμα επιμέλειας και τις υποχρεώσεις διατροφής έναντι του τέκνου όταν, μετά την εν λόγω μετακίνηση, το τέκνο παρουσιάζει ορισμένο βαθμό κοινωνικής και οικογενειακής ενσωμάτωσης στο εν λόγω κράτος μέλος, την ιθαγένεια του οποίου έχουν επιπλέον και οι δύο γονείς του, ενώ έχει εκδοθεί προσωρινή δικαστική απόφαση από τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο διέμενε πριν από τη μετακίνηση, απόφαση με την οποία η επιμέλεια του τέκνου είχε ανατεθεί στον έτερο γονέα και ως τόπος κατοικίας του τέκνου είχε οριστεί η διεύθυνση του εν λόγω έτερου γονέα, στο κράτος μέλος της αρχικής συνήθους διαμονής του τέκνου, του οποίου επίσης έχει την ιθαγένεια.
- 46 Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης τέκνου, το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει, κατά γενικό κανόνα, ότι διεθνή δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα έχουν τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του. Η δικαιοδοσία αυτή διατηρείται καταρχήν και μεταβιβάζεται μόνον αν το τέκνο αποκτήσει συνήθη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος και, επιπλέον, πληρούται επίσης μία από τις εναλλακτικές προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 10 (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, *Povse*, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, σκέψη 41).
- 47 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του στην Πορτογαλία αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνησή του στη Ρουμανία.
- 48 Όσον αφορά την επίδραση μιας προσωρινής δικαστικής αποφάσεως περί ανάθεσης της επιμέλειας τέκνου, όπως είναι η εκδοθείσα από τα πορτογαλικά δικαστήρια στην υπόθεση της κύριας δίκης, με την οποία ως τόπος κατοικίας του τέκνου ορίστηκε ο τόπος κατοικίας της μητέρας στην Πορτογαλία, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ακριβώς την κατάσταση κατά την οποία το τέκνο αποκτά νέα συνήθη διαμονή συνεπεία παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης (απόφαση της 8ης Ιουνίου 2017, *OL*, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, σκέψη 55). Όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 39 της παρούσας διάταξης, ο παράνομος χαρακτήρας της μετακίνησης ή κατακράτησης τέκνου στοιχειοθετείται όταν συντρέχει προσβολή δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση.

- 49 Κατά συνέπεια, η ύπαρξη τέτοιας προσωρινής δικαστικής αποφάσεως δεν μπορεί να έχει καθοριστική σημασία για τον προσδιορισμό του τόπου της «συνήθους διαμονής» του τέκνου, κατά την έννοια του κανονισμού 2201/2003, καθόσον η έννοια αυτή της «συνήθους διαμονής» απηχεί κατ' ουσίαν ζήτημα απτόμενο των πραγματικών περιστατικών (βλ., συναφώς, απόφαση της 8ης Ιουνίου 2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, σκέψη 54).
- 50 Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το τέκνο έχει αποκτήσει νέα συνήθη διαμονή στη Ρουμανία κατά την έννοια του κανονισμού αυτού, διαπιστώνεται ότι, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 46 της παρούσας διάταξης, το δικαστήριο αυτό δεν μπορεί να κηρύξει εαυτό έχον διεθνή δικαιοδοσία, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού, αντί των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνησή του, παρά μόνον εάν πληρούται επίσης μία από τις εναλλακτικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στο εν λόγω άρθρο 10, στοιχεία α' και β'.
- 51 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει τονίσει ότι σκοπός του κανονισμού 2201/2003 είναι η αποτροπή της απαγωγής τέκνων μεταξύ κρατών μελών και ότι η παράνομη απαγωγή τέκνου, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν πρέπει, καταρχήν, να συνεπάγεται τη μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο οδηγήθηκε το τέκνο, τούτο δε ακόμη και στην περίπτωση όπου, κατόπιν της απαγωγής, το τέκνο απέκτησε συνήθη διαμονή στο κράτος αυτό. Επομένως, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 10, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 2201/2003 πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Povse, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, σκέψεις 43 έως 45).
- 52 Πάντως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο ουδόλως προκύπτει ότι πληρούται κάποια εκ των ως άνω προϋποθέσεων. Πράγματι, αφενός, λαμβανομένων υπόψη των αιτήσεων που υπέβαλε η μητέρα του τέκνου ενώπιον των πορτογαλικών και ρουμανικών δικαστηρίων, δεν μπορεί να γίνει λόγος για συγκατάθεση στην μετακίνηση ή κατακράτηση του τέκνου από το πρόσωπο που έχει το δικαίωμα επιμέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 10, στοιχείο α', του κανονισμού 2201/2003. Αφετέρου, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι υποβλήθηκε αίτηση επιστροφής εντός χρονικού διαστήματος μικρότερου του ενός έτους από τη μετακίνηση του τέκνου, την οποία δέχθηκαν τα ρουμανικά δικαστήρια και ενώ δεν προκύπτει ότι τα πορτογαλικά δικαστήρια έχουν εκδώσει απόφαση περί επιμέλειας που δεν συνεπάγεται την επιστροφή του τέκνου, καμία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 10, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούται.
- 53 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σε μια κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το τέκνο είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνησή του έχουν διεθνή δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003, να εκδικάσουν αίτηση για την επιμέλεια του εν λόγω τέκνου.
- 54 Όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία του αιτούντος δικαστηρίου να αποφανθεί επί της αίτησης για την καταβολή διατροφής, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 3, στοιχείο δ', του κανονισμού 4/2009 προβλέπει ότι, σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής στα κράτη μέλη, δικαιοδοσία έχει το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το δίκαιό του για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με τη γονική μέριμνα, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η διεθνής δικαιοδοσία βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός των διαδίκων. Κατ' εφαρμογή της διάταξης αυτής, το δικαστήριο το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 έχει καταρχήν δικαιοδοσία να αποφανθεί επίσης επί αιτήματος διατροφής που έχει παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την ασκηθείσα ενώπιόν του αγωγή για τη γονική μέριμνα (βλ., συναφώς, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, σκέψη 35, και διάταξη της 16ης Ιανουαρίου 2018, PM, C-604/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:10, σκέψη 32).

- 55 Επομένως, στο μέτρο που, όπως προκύπτει από τη σκέψη 53 της παρούσας διάταξης, τα ρουμανικά δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 10 του κανονισμού 2201/2003, να εξετάσουν αίτηση για τη γονική μέριμνα του τέκνου το οποίο αφορά η υπόθεση της κύριας δίκης, δεν έχουν δικαιοδοσία να αποφανθούν ούτε επί του αιτήματος διατροφής βάσει του άρθρου 3, στοιχείο δ', του κανονισμού 4/2009. Επιπλέον, από τα στοιχεία της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι τα δικαστήρια αυτά μπορούν παρά ταύτα να θεμελιώσουν δικαιοδοσία επί ζητημάτων υποχρεώσεων διατροφής σε διαφορετική νομική βάση δυνάμει του κανονισμού 4/2009.
- 56 Συνεπώς, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί ούτε επί του αιτήματος περί επιμέλειας, αλλά ούτε επί της υποχρέωσης διατροφής του τέκνου των CV και DU, καθόσον η διεθνή δικαιοδοσία ανήκει στα πορτογαλικά δικαστήρια.
- 57 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα ερωτήματα είναι ότι το άρθρο 10 του κανονισμού 2201/2003 και το άρθρο 3 του κανονισμού 4/2009 έχουν την έννοια ότι, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, στην οποία τέκνο το οποίο είχε τη συνήθη διαμονή του σε ένα κράτος μέλος μετακινήθηκε παράνομα από τον ένα γονέα σε άλλο κράτος μέλος, τα δικαστήρια αυτού του άλλου κράτους μέλους δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί αίτησης σχετικά με την επιμέλεια του τέκνου ή την καταβολή διατροφής υπέρ αυτού, ελλείψει οποιασδήποτε ένδειξης από την οποία να προκύπτει ότι ο έτερος γονέας συγκατατέθηκε στη μετακίνηση του τέκνου ή ότι δεν υπέβαλε αίτηση επιστροφής του.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, και το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής, έχουν την έννοια ότι, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, στην οποία τέκνο το οποίο είχε τη συνήθη διαμονή του σε ένα κράτος μέλος μετακινήθηκε παράνομα από τον ένα γονέα σε άλλο κράτος μέλος, τα δικαστήρια αυτού του άλλου κράτους μέλους δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί αίτησης σχετικά με την επιμέλεια του τέκνου ή την καταβολή διατροφής υπέρ αυτού, ελλείψει οποιασδήποτε ένδειξης από την οποία να προκύπτει ότι ο έτερος γονέας συγκατατέθηκε στη μετακίνηση του τέκνου ή ότι δεν υπέβαλε αίτηση επιστροφής του.

(υπογραφές)